

KNPV-VOORZITTER PIET BOONEKAMP:

‘Tweespalt boer-burger mo

Met 120 jaar op de teller behoort de Koninklijke Nederlandse Plantenziektkundige Vereniging tot de oudste van dit type verenigingen ter wereld. Sinds kort is Piet Boonekamp voorzitter van deze vereniging. De tijd van gezellig onder elkaar als wetenschappers past al geruime tijd niet meer bij de KNPV. De Gewasbeschermingsdag in 2012 moet dat onderstrepen.

Piet Boonekamp: "De land- en tuinbouw beschikt nu over een veel minder schadelijk pakket gewasbeschermingsmiddelen dan pakweg 20 jaar geleden. Maar daarmee zijn we er nog niet, en daarom willen we ook vooruit kijken: naar het jaar 2050"

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto's: René Faas

Plantenziekten zorgen er al 120 jaar voor dat landbouw en wetenschap innig met elkaar zijn verbonden. De opkomst van de grootschalige landbouw leidde tot een toename van schimmel- en bacterieziekten, met grote gevolgen voor de voedselvoorziening. Voor wetenschappers als J. Ritzema Bos en Hugo de Vries reden om in 1891 de toenmalige Nederlandse Plantenziektkundige Vereniging op te richten, sinds 1991 getooid met het predicaat koninklijk. De relatie tussen landbouw en onderzoek is gebleven, getuige de samenstelling van de diverse werkgroepen die de KNPV nu kent. Onderzoekers van Wageningen instituten en van bijvoorbeeld veredelingsbedrijven ontmoeten elkaar binnen deze

groepen. Sinds deze zomer is Piet Boonekamp de nieuwe voorzitter van de KNPV. Voor de bloembollensector is hij geen onbekende. Van 1989 tot 1999 werkte hij als hoofd van de Afdeling Plantkwaliteit op het toenmalige LBO in Lisse, om daarna in Wageningen te helpen om de samenvoeging van enkele bestaande instituten ter hand te nemen. Het resultaat het Plant Research International, en daar werkt hij als Business Unit Manager Biointeracties en Plantgezondheid.

INTEGRALE AANPAK

Rode draad in zijn loopbaan vormt het onderzoek aan plantenziekten, en dat gegeven vormt een prima basis voor de bestuurlijke betrokkenheid bij de KNPV. Boonekamp: "De taak die mijn business unit zich heeft gesteld is 'development tools for plant health', ofwel het ontwik-

kelen van manieren om de plantgezondheid te bevorderen. Dat kan met gewasbeschermingsmiddelen, maar daartoe blijft het niet beperkt. Zo hebben we in Wageningen PheroBank, waar enkele honderden lokstoffen van insecten zijn opgeslagen en nog worden ontwikkeld. Ook hebben we PrimeDiagnostics, waar tientallen toetsen vandaan komen voor diagnostisch onderzoek. Geen land ter wereld waar zo intensief wordt getoetst als Nederland, en daar helpen onze toetsmethoden bij. Voorop bij PRI en PPO staat het begrip Integrated Pest Management, een strategie om een ziekte op verschillende manieren aan te pakken. Die visie past ook prima binnen de visie van de KNPV."

.....

‘Nu al zie je een beweging in de maatschappij waarbij consumenten steeds bewuster gaan kijken naar de herkomst van voedsel en de manier waarop het is geproduceerd’

.....

TEELT IN DE STAD

De vereniging wil onderzoek, bedrijfsleven en overheid laten zien welke kant het met het plantenziektkundig onderzoek op zou moeten. In de traditie van de KNPV gebeurt dat tijdens de zogenoemde Gewasbeschermingsmanifestaties, die al geruime tijd om de drie tot vier jaar worden gehouden. Op 24 mei 2012 is de eerstvolgende, en die zal een ander karakter hebben dan voorheen, stelt Boonekamp. "De voorgaande dagen hadden toch vooral een intern gericht karakter. Wetenschappers vertelden elkaar waarmee ze bezig waren, en dat was het dan. In 2012 is dat niet zo. We gaan het veel breder aanpakken. Met meer partijen, en met het oog op de toekomst. We organiseren dit niet alleen, we doen dit samen met de Stichting Willy Commelin Scholten, wat nog is overgebleven van het eerste onderzoeksinstituut in Baarn, gesticht door Ritzema Bos en De Vries. Ook zijn er partners uit het bedrijfsleven die meefinancieren en het programma helpen vormgeven."

Wetenschap en bedrijfsleven zijn het erover eens dat de stad steeds belangrijker wordt in de wereld. Vooral verse groenten en fruit wil-

et verdwijnen'

len we vanwege steeds krachtiger duurzaamheidscriteria zo dicht mogelijk bij de consument produceren. Nu al wonen er op de aarde meer mensen in steden dan op het platteland. Gevolg hiervan is dat de vraag naar grond stijgt en de beschikbaarheid ervan dus afneemt. Teler en burger komen elkaar daar dus steeds meer tegen. Die grond die dan voor land- of tuinbouw wordt gebruikt, moet heel zorgvuldig worden gebruikt. Vervuiling door een overmaat aan meststoffen of gewasbeschermingsmiddelen is niet acceptabel. Door verschillende wetenschappers is al een beeld geschetst van steden waarin de land- en tuinbouw gewoon een plaats heeft: een kas op het dak van de supermarkt waar tomaten worden gekweekt of een stal waar kippen worden gehouden. Het is wennen aan het idee, maar Boonekamp verwacht dat het slechts een kwestie is van tijd, en niet of dit ooit wel komt.

STEEN IN DE VIJVER

Om iets over die toekomst te kunnen zeggen is het goed om daarbij het heden en verleden daarin te betrekken. Volgend jaar is het vijftig jaar geleden dat Rachel Carson haar boek *Silent Spring* publiceerde. Een ijkmoment in het anders denken over gewasbescherming. Boonekamp: "Vooral vlak na de Tweede Wereldoorlog met de komst van herbiciden, insecticiden en fungiciden kon de landbouw de opbrengsten enorm snel omhoog brengen. De prijs die we daarvoor op milieugebied moesten betalen kwam in het boek van Carson pijnlijk aan het licht. Vanaf dat moment groeide het besef dat het anders moest. Het was een steen in de vijver." Tijdens de Gewasbeschermingsmanifes-

tatie in 2012 zal dat verleden in de vorm een film worden neergezet. Daarbij komen ook aspecten aan de orde als de koerswijziging van de overheid die werd ingezet met het Meerjarenplan Gewasbescherming, gevolgd door het Convenant Gewasbescherming. En er wordt al enige tijd gewerkt aan het Nationaal Actieplan Gewasbescherming. Ook het Topsectorenverhaal komt hier aan de orde. Samenvattend stelt Boonekamp vast dat er in de afgelopen vijftig jaar al heel is veranderd en bereikt. "De land- en tuinbouw beschikt nu over een veel minder schadelijk pakket gewasbeschermingsmiddelen dan pakweg 20 jaar geleden. Maar daarmee zijn we er nog niet, en daarom willen we ook vooruit kijken: naar het jaar 2050."

AMBITIE VAN NEDERLAND

Dat jaartal is bewust gekozen. "Hadden we voor 5 of 10 jaar gekozen, dan bestaat bij de meeste mensen toch de neiging om te denken vanuit bestaande kennis, en van daaruit lijnen te trekken. Dat willen we voorkomen. Vandaar dat we als punt op de horizon het jaar 2050 hebben gekozen. Dat praat ook wat gemakkelijker. Wat ons betreft moet dan de tweespalt tussen boer en burger zijn verdwenen. Het beeld van de vervuilende landbouw moet dan niet meer bestaan. De land- en tuinbouw heeft dan alleen nog een reden van bestaan als ze dat op een schone manier doet. Dat past weer in het beeld van de verdere groei van steden en de afnemende hoeveelheid beschikbare grond voor de land- en tuinbouw. Stad en platteland zullen veel meer met elkaar zijn verweven. De landbouw wordt daardoor veel meer onderdeel van de maatschappij. En wat we ook verwachten is

dat voedsel steeds belangrijker wordt. Nu al zie je een beweging in de maatschappij waarbij consumenten steeds bewuster gaan kijken naar de herkomst van voedsel en de manier waarop het is geproduceerd. Dat is geen tijdelijk verschijnsel, dat zal alleen maar toenemen. Deze ontwikkeling geldt overigens ook voor de hele sierteelt. Iets daarvan is al terug te zien in het project *Teelt los van de grond*."

WEERBARE SYSTEMEN

In 2050 zal de productie van voedsel en siergewassen, net als nu, met ziekten en plagen van doen hebben. Dat blijft. Wat veranderen zal, zo verwacht Boonekamp, is de aanpak ervan. "Ook in 2050 zal chemische gewasbescherming daarin een rol spelen. Het zal echter een onderdeel vormen van robuuste weerbare systemen, zo opgezet dat ziekten minder kans krijgen. Robuuste weerbare systemen zijn niet alleen het antwoord op duurzame gewasbescherming, maar ook om weerbaar te zijn voor effecten van klimaatverandering. Nog meer dan nu zal in 2050 het klimaat zich uiten in extremen: droogte, neerslag, hitte. Daar zullen de gewassen zich tegen moeten kunnen weren. Dat kan ook door te gaan kijken naar de plant zelf. Is een andere vorm gewenst? Maar ook de manier van produceren. Door uit de grond te gaan telen kun je in ieder geval tal van bodemgebonden ziekten schrappen, maar is het effect van droogte of veel neerslag ook nihil. Door een systeembenadering is de productie dus veel minder gevoelig voor plotseling opkomende ziekten." Boonekamp ziet voor Nederland in dit toekomstbeeld een belangrijke rol weggelegd. "We hebben al heel veel kennis, en via het topsectorenbeleid komt er nog veel meer. Om dat te benadrukken willen we aan het einde van de Gewasbeschermingsdag een buitenlandloket openen, waar alle expertise is te vinden als het gaat om duurzame voedselzekerheid en -veiligheid."

KNPV

De Koninklijke Nederlandse Plantenziektenkundige Vereniging is in 1891 opgericht en stelt zich tot doel om de kennis over plantenziekten en het onderzoek ernaar te bevorderen. Lid worden kan vanaf 30 euro per jaar. Leden ontvangen dan onder meer het tijdschrift *Gewasbescherming* en zijn welkom tijdens bijeenkomsten zoals de Gewasbeschermingsmanifestatie. Nadere informatie over lidmaatschap, activiteiten en werkgroepen: www.knpv.org.

"Stad en platteland zullen veel meer met elkaar zijn verweven. De landbouw wordt daardoor veel meer onderdeel van de maatschappij"